

Sokkal kevesebb szó esik arról, hogy mennyire tragikusan rossz a foglalkoztatottság aránya a hazai gazdaságban. A különbség a két mutató között igen lényeges. Míg a munkanélküliségi ráta csak az aktívan munkát keresőket veszi figyelembe, a foglalkoztatási arány azt jelzi, hogy a munkaképes korú lakosságon belül hányan dolgoznak hivatalosan. Azaz a foglalkoztatási ráta indirekt módon számot ad azokról is, akik már nem is keresnek munkát.

Az alacsony foglalkoztatás nem csak azért baj, mert sokaknak nincs munkája és ezért haszontalannak, a társadalomból kivetettnek érzik magukat, depressziósak lesznek, esetleg az alkoholhoz nyúlnak, képességeik pedig leépülnek, és ezért hosszabb távon egyre valószínűtlenebbé válik, hogy ismét munkát találjanak. Azért is jelentős gond, mert óriási terhet ró az adóztatáson, a nagy társadalmi újraelosztó mechanizmusokon keresztül a gazdaság aktív szereplőire is. Tehát gyengíti a versenyképességünket és szűkíti az állam mozgásterét. Ha nem fednénk el bajainkat az alacsony munkanélküliségre való hivatkozással, a foglalkoztatás emelését kifejezetten gazdaságpolitikai prioritásként kellene kezelnünk. El kellene gondolkodnunk azon, hogy kik is szorultak ki a munkaerőpiacon kívülre az utóbbi másfél évtizedben, és hogyan lehetne nekik ismét munkát adni. Legyenek ők munkát nem találó ötvenesek, romák, leszázalékoltak vagy hosszú távú munkanélküliek.

A kedvezőtlen foglalkoztatási helyzet elsődleges oka, hogy a rendszerváltáskor rohamosan megnövekedő munkanélküliséget valójában soha nem sikerült igazából felszámolni. A munkanélküliek egy részét felszívta a multinacionális szektor, másik részét az állam. Ám jelentős tömegek egyszerűen kiszorultak a munkaerőpiacról. Végezetül meg kell említeni a felsőoktatás torz képzési szerkezetét, amely hosszú évek óta tömegesen bocsát ki olyan végzettséggel rendelkezőket, akikre a piacnak egyszerűen nincs szüksége.

A jelenlegi, megyei szinten szerveződő magyar munkaügyi rendszer alapvetően inkább munkanélküli rendszernek mondható. Tevékenységének középpontjában az áll, hogy adatbázist tart fenn azokról a munkát keresőkről, akik a munkaügyi központokban regisztráltatják magukat. Alig van azonban ismerete azokról, akik már nem keresnek munkát, és csupán homályos ismeretei vannak az adott térség munkaerőpiacának várható alakulásáról. Ideális esetben a regionális és kistérségi szinten megszervezendő munkaügyi központoknak folyamatosan felmérést kellene végezniük azzal kapcsolatban, hogy kik azok, akik már hosszabb ideje a munkaerőpiacon kívül vannak. Milyen képességekkel rendelkeznek? Milyen értelmes, hasznos képzésekre, átképzésekre van szükségük ahhoz, hogy ismét munkába állhassanak? Folyamatosan kapcsolatba kellene lennie a gazdaság szereplőivel, és koordináló, orientáló szerepet kellene vinnie annak érdekében, hogy a felső- és szakoktatási intézmények, a képző központok olyan szakmákra képezzék ki és át hallgatóikat, amelyekre azt adott földrajzi térségben várhatóan szükség lesz.

Kulcsfontosságú megemlíteni, hogy a felsőoktatás képzési struktúráját hozzá kell igazítani a valós piaci igényekhez. Egyszerűen fenntarthatatlan az a rendszer, amely jelentős mennyiségű állami forrást költ olyan végzettségű fiatalok képzésére, akiknek elhelyezkedési esélyei kilátástalanok.

A tervezett projekt keretei között a 64/2004. Korm. rendelet által a **leghátrányosabb kistérségek közé sorolt Fehérgyarmati Kistérségre** vonatkozó **Kistérségi Foglalkoztatási Akcióterv** előkészítése és megalkotása történik meg. A projekt megvalósítása a vonatkozó szakterületen tevékenykedő és a térségben működő partnerek segítségével és bevonásával

történik, a kitűzött célok minél hatékonyabb elérése érdekében. A tervezett tevékenységek a vonatkozó **jogszabályok és normák megtartásával, közbeszerzési eljárások keretei között** kiválasztott beszállítók közreműködésével, a jelen **pályázatban meghatározott cselekvési és ütemterv, valamint költségvetés alapján** kerülnek megvalósításra.

A létrejövő **akcióterv által a térség legfontosabb foglalkoztatási problémáira, különös tekintettel a tartósan munkanélküli roma lakosság, valamint a fiatal népesség munkaerő-piaci (re)integrációjával kapcsolatos** nehézségekre születik stratégia, valamint konkrét cselekvési terv. A tervezett tevékenységek közt a térség **valós igényein alapuló előkészítés** közösségi fórum, **komplex igényfelmérés**, valamint a releváns statisztikai adatok gyűjtésével valósul meg. A részt vevő **munkacsoportok felkészítése, folyamatos képzése, valamint tréningje** biztosított a jelen projekt keretei között. A **komplex előkészítés**, valamint a **partnerekkel és a célcsoportokkal való folyamatos egyeztetés és információcsere** biztosítja, hogy a létrejövő akcióterv operatív elemei a jövőben **adaptálhatókká** váljanak az esetlegesen a jövőben felmerülő problémás helyzetek kezeléséhez is.

A fenti tevékenységek mellett **kommunikációs és disszeminációs** tevékenységek megvalósítását is tervezzük annak érdekében, hogy a **projekt eredményei széles körben megismerhetővé váljanak** és a megvalósítás során szerzett **tapasztalatok a térségben tervezett jövőbeni projektek sikeréhez hozzájáruljanak, így biztosítva a megfelelő multiplikatív hatásokat.**

Fehérgyarmat Város Önkormányzatának **közép- és hosszú távú koncepciói vannak tevékenységei továbbfejlesztésére.** E fejlesztések finanszírozását részben saját erőből, részben külső támogatások felhasználásával kívánja megvalósítani. Alapvető cél a „**szolgáltató önkormányzati**” jelleg kialakítása mind a hatósági, mind pedig a helyi közigazgatási funkciók ellátásának területén.

Mivel Fehérgyarmat városa a statisztikai kistérség központja is, ezért az önkormányzatnak a térség kiegyensúlyozott gazdasági, szociális és területi fejlődésének biztosítása érdekében további feladatokat és funkciókat kell felvállalnia, különös tekintettel a **térségi tervezés, stratégiaalkotás és információszolgáltatás területén.** Olyan **szolgáltatások, információs adatbázisok és informatikai infrastrukturális feltételek kialakítása a cél,** melyek segítik a térségi fejlesztési programok és projektek koordinációját és megvalósítását.

Fehérgyarmat városa és a Fehérgyarmati Kistérség földrajzi fekvése, a határ az országos és regionális központhoz viszonyítva periférikus. Azonban a térség határmenti fekvése mind gazdasági, mind társadalmi szempontból komoly lehetőséget is jelent, hiszen a határmenti együttműködésen alapuló fejlesztések javíthatják a helyi gazdasági szereplők versenyképességét, valamint a civil szférában megvalósuló egyes tevékenységek hatékonyságát. **Az önkormányzat célja a határmenti térségi programok és projektek koordinációja és olyan szolgáltatások biztosítása, melyek hozzájárulnak a határmenti kooperáció sikeréhez.**

Szintén megvalósítás fontos erőforrása az önkormányzat és a helyi civil szervezetek jól működő és több éves múltra visszatekintő kapcsolata, mely nemcsak a projektidőszakban, hanem ennek lezárását követően is kiválóan alkalmas a szükséges visszacsatolások és információáramoltatás biztosításához. Az önkormányzat és a helyi civil szervezetek kapcsolatrendszere a projekt lezárása után hozzásegít a létrejövő eredmények hatékony fenntartásához, illetve ezek megsokszorozásához.

Hosszú távú célok:

- A társadalmi kirekesztettség és szegénység megszüntetése;
- Az elvándorlás megállítása
- Minőségi munkahelyek teremtése az elsődleges munkaerőpiacon és a szociális gazdaságban

Közvetlen célok

- Kistérségi foglalkoztatási akcióterv kialakítása
- Az akcióterv érvényesülését, fenntarthatóságát biztosító partnerség kialakítása az önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, a foglalkoztatási, szociális, képzési szolgáltatásokat végző intézmények, szervezetek valamint a helyi vállalkozások között
- A akcióterv kialakításához kapcsolódó képzések, kutatások lebonyolítása
- Az akcióterv végrehajtásához a partnerség működéséhez szükséges projektmenedzsment kialakítása

Átfogó célok

- Az európai, nemzeti, regionális és megyei stratégiák foglalkoztatásra, és humán erőforrás fejlesztésre vonatkozó elemeinek érvényesítése és multiplikálása
- a szektorok közötti együttműködés előmozdítása

Tartós munkanélküliek, különösen a roma származásúak

A kistérségben a tartós munkanélküliség magas aránya jelenti az egyik legnagyobb foglalkoztatási gondot. Az Akcióterv és komplex programok nélkül a romák helyzete kilátástalan. Az aktív korú roma népesség min. 70 %-a tartozik a tartós munkanélküliek közé

Inaktívak, különösen a nők

Az aktivitási ráta a 45 %-ot sem éri el. Az inaktivitás egyik oka a munkanélküliség előli menekülés. A magasabb gyermekszám miatt a nők itt hosszabb időre maradnak ki a munkaerőpiacról, elhelyezkedésüket nehezíti a gyermeknevelést támogató szolgáltatások hiánya.

A fiatalok

A vándorlási veszteség a legmagasabbak között van az országban. Az elvándorlás különösen a 29 év alatti képzett munkavállalók körében magas.

A 35 év alattiak aránya a munkanélküli népességen belül meghaladja a 30%-ot. A pályakezdő munkanélküliek részesedése is 12% fölött van. A magas számok mögött leginkább a képzettség (sokszor az iskolai nevelés) hiánya áll.